

2001130404050001
EXAMINATION FEBRUARY-MARCH 2024
MASTER OF ARTS (SANSKRIT) (FOURTH SEMESTER)
MODERN SANSKRIT SHORT STORY &
APPLICABLE SANSKRIT-LEVEL 5

[Time: As Per Schedule]

[Max. Marks: 50]

Instructions:

1. Fill up strictly the following details on your answer book

a. Name of the Examination : **MASTER OF ARTS (SANSKRIT)**
(FOURTH SEMESTER)

b. Name of the Subject : **MODERN SANSKRIT SHORT STORY**
& APPLICABLE SANSKRIT LEVEL 5

c. Subject Code No : **2001130404050001**

2. Sketch neat and labelled diagram wherever necessary.
3. Figures to the right indicate full marks of the question.
4. All questions are compulsory.

Seat No:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

Q.1 ટૂંકમાં જવાબ આપો. (કોઈપણ પાંચ)

10

1. વીણાપાણી પાટનીના વાર્તા સંગ્રહનું નામ જણાવો. અને એમાં કેવી કથાઓ છે?
2. ભાગીરથીએ પોતાની દિકરીનું નામ શું પાડ્યું? શા માટે?
3. ભગવાનદાસ કયા ગામમાં રહેતા હતા? એમનો દેખાવ કેવો હતો?
4. ગુજરાત સંસ્કૃત સાહિત્ય અકાદમીનો યુવા પ્રતિભા પુરસ્કાર પ્રાપ્ત કરનાર લેખિકાનું નામ જણાવો.
5. શિવાદેવીના પતિ, સસરા અને સાસુના નામ જણાવો.
6. આધુનિક સંસ્કૃત સામાયિકોના નામ જણાવો.
7. વીરસિંહ કયા ગામનો વતની હતો? એની પ્રેમિકાનું નામ જણાવો.

1. एवं सर्वविधसुखसम्पन्नस्याडपि पण्डितस्य यथा यथा वार्धक्यं वर्धते स्म तथा मधुमेहाख्यस्य समृद्धजनसुलभस्य राजरोगस्य प्रकोपोऽपि वर्धते स्म, इति नूनमेका दुःखकरी घटना सर्वेरूल्लिख्यते स्म, टिप्पणी च कियते स्म, यदीश्वरः सर्वविधानी सुखानि तु कस्मादपि न प्रयच्छत् ।
2. रात्रिस्तु मौनावलम्बिनी काचिन्मानिनीव निस्तब्धतां भजते । रेलयानागमनेन यत्किञ्चित्कोलाहलं समुत्थितमासीत्तस्य गमनेन सहैव विलुप्तं जातम् महच्छेत्यानुभवेन प्रतीयते यन्नभो वर्षतीव शीतम्, नूनं तुषारपतनं भूतम् । नीहारस्तु सर्वत्र प्रसृत आसीत् । तस्य सधनतया मे दृष्टिर्विफलतां गता ।
3. समाजे यदि सम्मानं नास्ति किं जीवेन? दर्पे नास्ति किं धनेन? ये जनाः हः तस्यं दृष्टौ मनुष्या नासन् ते एव श्वस्तस्य मानमर्दनं कर्तारः । ये हि एतस्य दययापूर्वं जीवनं यापयन्त आसन् ते एव एतस्य समक्षम् अङ्गुष्ठं दर्शयिष्यन्ते । एतस्य साहाय्यं विना पूर्वं येषां विवाहादि किमपि कार्यमसम्भवमासीत् ते एतेन सह प्रतिस्पर्धा करिष्यन्ति ।
4. कियद् वारमुपदिष्टं मया, वत्से । कदाचिद्रामायणं पठ । गीताभ्यासं कुरु । तुलसीदासस्य मीराया वा कानिचिद् भजनानि कण्ठस्थीकुरु । न वयं संस्कारहीना निम्नजातीया वा । पुनरपि त्वां पाणिभ्यां ग्राहयितुं न वयं समर्थाः । एवं सति व्रतोपवासैः धर्माचरणैश्चैव जीवनयात्रा सम्पादयितुं शक्यते ।

(બ) ગુજરાતી માંથી સંસ્કૃત માં અનુવાદ કરો (ગમે તે એક)

1. જેલની કોટડીમાં પુરાયેલી સ્ત્રી હતી નારાયણી. નાનપણમા જ મા-બાપ મરી ગયા પછી નાની પાસે રહેતી. નાની આ ઘેર પેલે ઘેર કામ કરતી અને નારાયણી તેમજ પોતાનું ભરણપોષણ કરતી તેર વર્ષની છોકરી સવારમાં બે-ત્રણ ઘેર વાસણકૂસણ માંજી નાનીને મદદ કરતી.
2. ના, ના હમણાં જ પુરુ કર કામ, આજે અગિયારસ છે ! આજે તો ઘરમાં વધારે કામ પડ્યુ છે. છોકરાઓ નિશાળે જવાના છે. તેમને માટે રસોઈ કરવાની છે. વળી તારા શેઠ માટે ફરાળ બનાવવાની છે. જલદી કર, લાચાર સુમિત્રા કમને ફરી વાસણ માંજવા લાગી.

Q.3 લઘુકથા સંચયની નારીવાદી અભિગમ ધરાવતી કથાઓની ચર્ચા કરો. **13**

અથવા

કથા સંજ્ઞાનો અર્થ સમજાવી પ્રાચીન કથાઓ અને અર્વાચીન લઘુકથાઓ વચ્ચેનું સામ્ય-વૈષમ્ય ચર્ચો. **13**

Q.4 ટુંકનોંધ લખો (ગમે તે બે) **14**

1. આધુનિક સંસ્કૃત લઘુકથા-વિકાસ પરંપરા.
2. લઘુકથા સંચયની કન્યા સંતાનની ઉપેક્ષાનું આલેખન કરતી લઘુકથા.
3. 'પશ્ચાતાપ:' લઘુકથાનું કથાવસ્તુ.
4. 'શંખનાદ' લઘુકથાની નાયિકા.
